

סימן ט

**באור פרש"י שהוכחת רבא דאין אב
לעכו"ם הוא מסיפא, ובאור גירסת
הלך אחר פשיטא**

עש"ק נחמו תשי"ט.

מע"כ בני אהובי הרה"ג מוה"ר דוד פיינשטיין
שליט"א.

לזו שפירשת בכונת רש"י יבמות דף צ"ח ד"ה
דהא על ראית רבא שאין אב לעכו"ם אפילו
בידיע משני אחין תאומים דטפה אחת היתה ונחלקה
לשתים וקניא סיפא לא חולצין ולא מייבמין שכתב
רש"י ומסיפא יליף טעמא דאי מרישא לא מצי למילף
דאפילו שאר האם אין לו דטעמא לאו משום דזרמא
סוסים הוא אלא משום דקטן שנולד דמי, דמסיפא
יליף הוא ממה שאמר אחר לא חולצין ולא מייבמין
ואין חייבין משום אשת אח ומסקינן דה"ה דאפילו
איסורא גמי ליבא הוא פירוש אמת שכן מפורש
בתוס' בכורות דף מ"ו ד"ה נתיגירה ומשמע שם שכן
גרסי בגמ' ואולי משום שכתב רש"י ומסיפא יליף
נקטו כמו שמפורש בגמ' כן, ומש"כ הרש"ש ודברי
התוס' בכורות ד"ה נתיגירה צ"ע אולי כיוונתו על
שכתבו שם בסוף שאיכא הוכחה גם מלא חולצין ולא
מייבמין משום דאי לאו טעמא דאפקריה היה לנו
להצריך חליצה מדרבנן שהוא דלא כרש"י שכתב
שמהו אין ראיה דהוא משום דקטן שנולד דמי ורק
מאין חייבין משום אשת אח שגם לא נאסרין מדרבנן
הוכיח רבא דאי לא אפקריה היו נאסרין מדרבנן,
והטעם דכיון דלא כל אחין זוקקין לחליצה לא
יבואו להקל בישראל ממה שיראו שאחין מאב עכו"ם
אין זוקקין לחליצה דאף שיאמרו שגם של עכו"ם
נחשבו אחין לא ילמדו לאחים מישראל משום דאולי
אחין מאב עכו"ם לא עדיפי מאחין מן האם אבל
לעציות שכל אחין אסורין יבואו להקל גם בישראל
ולכן היה להם לאסור ומחזיקין שלא אסרו באחין
מן האב אלמא דאין אב לעכו"ם כלל דרחמנא אפקריה
ולא יבואו להקל בישראל, ולכן על התוס' שסברי דאי
לאו טעמא דאפקריה היה לנו להצריך גם חליצה
דג"כ ה"ל לחוש לאיחלופי בישראל הקשה דא"כ
למה גרסי או מפרשי שהוכיח מסיפא מאין חייבין
משום אשת אח כיון דמלא חולצין דרישא גמי איכא
ראיה וע"ז נשאר בצ"ע.

ומה שהקשת איזה פירוש הוא ביבמות דף צ"ט
והטעם שנתפרש ולדה בולד שפחתה חולקין חלק אחד
בזמן שמקשה חלק אחד פשיטא, הא ברור שנתרגם

לכהן תרומה גם בעד עכדו שהרי צריך להאכילו
באם חילק התרומה שלו להרבה כהנים לפי צרכם
לבני הבית שעליהן, ואם נותן לכהן אחד הכל לא
שייד כלל לשון חלק, וזהו כונת גירסת רש"י חלק
אחד ס"ד היינו דאין בזה דין חלוקה שתלוי ברצון
הבעלים ליתן אף לכהן אחד הכל ואם רוצה לחלוק
לכל הכהנים שבאו לגורן שכן הוא מן הראוי לעשות
ודאי יש לו ליתן לכהן שיש לו עבד גם עבור העבד
שהם שני חלקים ואין אמר חלק אחד, והיא קושיא
גדולה על הגירסא פשיטא שכן גרסי התוס' ופירשו
פשיטא שאין להם אלא חלק אחד, וצריך לומר
שפירוש חלק אחד אינו בחלקים שרים דהא יש כהן
שיש לו בני בית מרובים מלכהן אחר רק הסך שנותן
לכל כהן כפי צרכו לכל בני ביתו נקרא חלק בין
הוא גדול בין קטן ולזה מקשה פשיטא שמה שנותן
בעד שניהם אף שהוא יותר ממה שנותן לכהן אחד
נקרא רק חלק אחד כיון שהנתינה הוא רק בשביל
הכהן שהוא אחד משניהם, וגם צריך ליתן להם בחלק
אחד משום ששניהם נזונים מבית אחד ולא בשני
חלקים.

אביד איהבך בלוג.

משה פיינשטיין

סימן י

**באשה שזרק הרופא במעיה זרע של
איש אחר אם נאסרה לבעלה, ואם יש
איזה חשש בהולד**

א' דר"ח אדר תשכ"א.

מע"כ ידידי הר' ברוך גראס שליט"א.

הנה בדבר האשה אשר עברו כעשר שנים ולא ילדה
החסרון אמרו הרופאים שהוא ממנו שלכן
מחמת רצתה להוליד בן כרצון כל הנשים, וכדאיתא
ביבמות דף ס"ה דאף דהלכה דלא מיפקדא אשה אמצות
פוז"ר מ"מ כופין הבעל לגרשה וליתן לה כתובה בטענה
דמסיבו דילה מאי תיהי עליה דהך אתתא, ולא בעיא
הך אתתא חוטרא לידה ונראה לקבורה, ובלא זה ידוע
גם מהאמתות הקדושות שרצו להוליד וכל נשי דעלמא
כן, הלכה להרפוא זרק ברחמה זרע של איש אחר שלא
ברשות בעלה ונשאל מע"כ מהבעל אם מותרת לו ואין
הוא דין הולד, הנה ברור שבלא ביאת איש לא נאסרה
אשה לבעלה ואיסור סוטה לבעלה הוא רק מצד איסור
הביאת ולא מצד הזרע של איש אחר שיש במעיה
דאם בעלה איש אחר אף בביאה שלא יצא זרע ואף

בשלא כדרכה נאסרה על בעלה מדין סוטה ואם בא
זרע לגופה שלא מביאה כאמבטי שנוכר בגמ' שלא
נעשה איסור זנות לא נאסרה על בעלה.

וכן הולד הוא כשר שגם ממזרות הוא רק כשהיה
ע"י ביאה, ואף שהולד ממזר אף באופן שדבקום נכרים
זה בזו שלא עברו על האיסור משום שהיו אנטים
מ"מ היה זה דרך ביאה שהוא זנות, אבל בנתעברה
ע"י שנכנס הזרע של אחר במעיה באמבטי שנוכר
בגמ' וכהא דעושין הרופאים בזמננו אינו ממזר ואף
שהיה זרע של אחד מקרוביה כגון מאביה וחמיה
ואחיה, וכידוע שבן סירא נולד כן ומפורש בס"ז יו"ד
סימן קצ"ה סק"ז וכן בב"ח שהביא מהגהת סמ"ק בשם
הר' פרץ דכיון דאין כאן ביאת איסור הולד כשר
לגמרי אפילו תתעבר משי"ז של אחר כי הלא בן סירא
כשר היה וכן משמע בב"ש באה"ע סק"י ובח"מ סק"ה,
ומה שהביא באוצר הפוסקים שם ס"ק מ"ב בשם ספר
בר ליואי ומנחת יחיאל שהולקין אינו כלום ומה
שהקשה הולד ממזר אינו משום הגנת ביאה, הוא
הבל דאף שאינו משום הגנת ביאה אבל ודאי דוקא
משום ביאה היא דהוא דבר האסור כדאיתא בלשון
הגהת סמ"ק ואין לחוש לזה כלל.

אך אם ידוע של איזה אדם הוא אם הוא משל
יהודי יהיה הולד אסור לינשא לזרע של אותו אדם
כדאיתא בס"ז שם ובב"ש שם אבל כיון שלא ידוע
יהיה מותר בכל הנשים משום דאוליגן בחר רובא
נשים שמותרות לו, אבל האמת שאין לחוש שהזרע
היה משל יהודי כיון שהרוב הם משל נכרים, דלבד
שהערים שלנו וכל המדינה הם רוב נכרים, הו"א אלו
המוציאין זרע שלהם לדבר זה ודאי רוב נכרים, ומה
שאמר הרופא שהוא משל יהודי אינו נאמן דאמר זה
משום שחשב שזה יותר טוב לפניה שהיא יהודית, ולכן
ליכא שום חשש איסור לא בהאשה לבעלה ולא בהולד
לקהל, ועיין באוצר הפוסקים שהביא בשם מהרש"ם
שאף לכתחלה התיר לעשות כן בשעת צורך גדול וכן
בשם ספר עמק הלכה וכ"ש כשכבר נעשה זה שח"ו
לו להתרחק מאשתו, ואם הולד תהיה בת אם מותרת
לכהונה יש ג"כ לצדד להתיר שהרי שיטת הרי"ף
שהולד מעכו"ם הבא על בת ישראל כשרה לכהונה הרי
ואף להש"ע סימן ד' סעיף י"ט שפסול לכהונה הרי
הוא יש ספק להח"מ שמא אין שייך כלל לבעל הזרע
שלא נקרא בנו ואף שיותר נוטה כהב"ש שהוא בנו
וא"כ הכא אולי נחשב שהוא זרע של עכו"ם אף שלא
מתחכם אחריו, הרי יש כאן קצת ספק שמא הוא של
יהודי ואף שהוא מיעוט הוי בצרוף שניהם כספק גמור
וכיון שמסקינן הב"ש בסק"ב שבדיעבד אין מוציאין אם

ניסת לכהן אין לאוסרה לזו שהוא ספק גם להשו"ע
אף מלינשא לכתחלה, וגם נראה לע"ז שאף ולד בת
ישראל מעכו"ם שפסולה לכהונה הוא גמי דוקא כשהיה
דרך ביאה שהוא איסור ולא מאמבטי ולכן אף לכהונה
אין לפסולה.

אבל הבעל אם אינו רוצה לוון אותו יהיה פטור וכן
יהיה פטור מהוצאת הלידה ורפואתה שע"י זה כיון
שעשתה זה שלא ברשותו.

ידידי.

משה פיינשטיין

סימן יא

**בענין גיורת לפצוע דכא כהן וממזרת
לפ"ד**

י"ח מנ"א תשט"ו.

מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מוה"ר מנשה
קליין שליט"א.

ענף א

בדבר קושיא כתר"ה על הריטב"א יבמות שדב"ק ס'
כתב שהרמב"ם סובר דגיורת אף פחותה
מבת ג' פסולה לכהן מן התורה משום זונה ובדף ע"ו
כתב דהרמב"ם שאוסר פצוע דכא בממזרת ומתיר
גיורת לפצ"ד כהן הוא משום דסובר דגיורת לכהן
הוא רק איסור מדבריהם וממזרת איסור תורה, ודאי
קושיא גדולה היא, ויותר חמורה שמציין להא דכתב
בפ' הבא על יבמתו שגיורת גמי איסור תורה היא
לכהן ושם הוא כתב גם שכן כתב הרמב"ם וזמ"ל לא
הוקשה לו אטעמיה מהרמב"ם גופיה, ואין לומר
שכוונתו כהמ"מ בר"פ ט"ז מא"כ מטעם דלא מפרש
לאיזה בקרא ואין איסורו שזה בכל, דאם סובר שיש
חלוק מטעם זה מאיסור ממזרת אין לו קושיא ממה
דכתב בפ' הבא על יבמתו דרק שהוא איסור מדאורייתא
איתא שם אבל ודאי הוא לאו שאינו שזה בכל וגם לא
מפורש בקרא אלא או בקרא דיתחזקל או הלכותא
גמירי לה להריטב"א שם, אלא משמע דהריטב"א אינו
סובר חלוק המ"מ כיון דעכ"פ הוא איסור תורה אין
לחלק מממזרות ולכן פ' שהרמב"ם סובר דגיורת לכהן
הוא רק מדבריהם וזה תמוה דהוא דלא כדכתב בדף
ס' בדעת הרמב"ם והיה ליה להקשות מדעת הרמב"ם
עצמו.